

Miljø- og teknikudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Miljø og teknik, skattefinansieret

Miljø og teknik, takstfinansieret

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 1

1. Beskrivelse af området

Bevillingen er kendetegnet ved, at de enkelte delområder er finansieret af brugerne via takstbetaling. Områderne er Rottebekæmpelse og Kirkegårde, som begge er indenfor den kommunale serviceramme, samt Affald og Genbrug, som er et brugerfinansieret område udenfor servicerammen. Takstfinansiering indebærer, at der på det enkelte område over tid skal være balance mellem udgifter og indtægter fra taksterne.

Fakta	
Antal rolleanmeldelser (2023):	3.365 stk.
Rottespærrer kommunale institutioner:	249 stk.
Intelligente fælder:	1.200 stk.
Antal rottefængere	6 stk.
Kommunale kirkegårde:	2 stk.
Areal kirkegårde:	18 ha.
Restaffald pr. borger (2023):	122 kg.
Årlig affaldsudgift for typisk enfamilieshus (2024):	2.753 kr.

Politikker

Klima-, natur- og miljøpolitik

Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/demokrati/politikker/

2. Hovedtal

2.1 Drift

Tabellen viser budgettet på drift fra 2025-2028 på bevillingsområdet opdelt på servicerammen og uden for servicerammen.

Miljø og teknik, takstfinansieret (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Servicerammen	0,2	0,2	0,2	0,2
Rottebekæmpelse	0,2	0,2	0,2	0,2
Kirkegårde	0,0	0,0	0,0	0,0
Uden for servicerammen	-13,0	-13,0	-13,0	-13,0
Affald og Genbrug	-13,0	-13,0	-13,0	-13,0
I alt	-12,8	-12,8	-12,8	-12,8

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 1

2.1.1 Servicerammen

Rottebekæmpelse

Det er en kommunal opgave at foretage en effektiv rottebekæmpelse, hvilket tillige omfatter opsætning af rottespærre mv. Da området primo 2024 havde en opsparing i kommunekassen på 1,0 mio. kr. er der budgetlagt med nettoudgifter på 0,2 mio. kr. Det betyder, at indtægter fra brugerbetalingen er budgetlagt med 8,0 mio. kr., mens udgifterne er budgetlagt til 8,2 mio. kr. Indtægten fra gebyrbetaling er dermed fastholdt på samme niveau som i 2023 og 2024.

Kirkegårde

Kirkegårdene hører organisatorisk under aftaleenheden Driftsafdelingen, og omfatter Østre og Nordre kirkegårde med et samlet areal på 18 ha. Byrådet besluttede i 2011, at kirkegårdene skulle være 100% takstfinansieret.

Tabellen viser, at der budgetteres med balance mellem indtægter og udgifter, og at kirkegårdene dermed ikke påvirker kommunens skattefinansierede område. Udgifterne til drift af de to kommunale kirkegårde er budgetteret med 10,9 mio. kr. inklusiv hensættelser til fremtidige anlægsinvesteringer på 0,9 mio. kr. Indtægterne fra takstbetaling er budgetteret med 10,9 mio. kr., og taksterne skal dermed dække samtlige direkte og indirekte omkostninger samt hensættelser.

2.1.2 Uden for servicerammen

Affald og Genbrug

Affald og Genbrug ligger uden for den kommunale serviceramme og er et brugerfinansieret område. Affaldsområdet er organisatorisk delt i indsamlingsordninger, affaldsterminalen samt genbrugspladser.

Tabellen viser, at der i 2025 til 2028 er budgetlagt med nettoindtægter for 13,0 mio. kr. årligt. Driftsbudgettet afspejler målsætningen om dels afvikling af områdets gæld til kommunekassen senest i 2025, dels afdrag af anlægsinvestering på 46 mio. kr. til nye beholdere og ombygning af undergrundsstationer (BY 27-02-2023, pkt. 45). Der er budgetteret med samlede årlige indtægter for 176,4 mio. kr., mens udgifterne udgør 163,4 mio. kr.

Budgetlægningen for 2025 tager afsæt i, at levering af renovationsydelser til private husstande skal være momsfrit.

2.2 Anlæg

Der er ingen anlægsbevillinger på det takstfinansierede område i budget 2025-2028.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1 Aktuel status

Taksten for rottebekæmpelse blev indtil 2023 opkrævet over ejendomsskatten, som en årligt fastsat promille af ejendomsværdien. Boligforliget Tryghed om boligbeskatningen betød imidlertid, at opkrævning af ejendomsskat i 2024 overgik til staten, mens opkrævning for rottebekæmpelse forblev en kommunal

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 1

opgave. Samtidig kom der i 2024 nye regler for fordeling af omkostningerne til rottebekæmpelse hvorefter gebyret skulle fastsættes som en pris pr. bygnings m² (antal m² i BBR-registret). Fordelingsmetode har vist sig uhensigtsmæssig og er i 2025 blevet justeret for at opnå en mere jævn fordeling af omkostningerne, herunder at mindske gebyret for de største ejendomme, samtidig med at gebyret for de mindste ejendomme ikke stiger uforholdsmæssigt.

Det samlede gebyr til rottebekæmpelse, som opkræves i Randers Kommune, er som tidligere nævnt uændret med 8,0 mio. kr. i 2025, men for den enkelte ejendom kan ændringen af fordelingsmetode betyde, at gebyret ændres.

På Kirkegårde hensættes årligt et beløb til udskiftning af krematorieovn, reovering af krematoriebygning samt andre bygningsforbedringer, som på sigt vil indebære større anlægsudgifter. Disse udgifter skal finansieres via taksterne. Primo 2024 udgjorde opsparingen 6,2 mio. kr.

I forbindelse med budget 2021-2024 godkendte byrådet en plan for afvikling af affaldsområdets gæld frem mod 2025. Restgælden på affaldsordninger udgjorde primo 2024 25,0 mio. kr., når der ses bort fra opsparing til lukning af deponi samt anlægsinvestering i nye beholdere mv. Gældsafviklingsplanen er videreført i budget 2025-2028 ved i driftsbudgettet at fastholde et overskud 13 mio. kr. Efter gældsafvikling i 2025 vil det være muligt at afdrage investeringen i nye beholdere mv., hvor den samlede bevilling for 2023 og 2024 udgør 46 mio. kr. Derfor er overskuddet fastholdt i budgetårene efter 2025.

I 2020 afgjorde Landsskatteretten, at kommunerne ikke skal opkræve og afregne moms ved levering af renovationsydelser til private grundejere og grundejerforeninger. I november 2023 blev afgørelsen fulgt op af, at Skattestyrelsen udsendte et styresignal, som fastsætter ændringen af praksis i forhold til at renovationsydelser ikke længere må være pålagt moms. Randers Kommune har i samråd med sin eksterne rådgiver BDO valgt at fastholde den hidtidige praksis i 2024, mens budgetlægningen samt gebyrfastsættelsen for 2025 er udarbejdet i overensstemmelse med den nye praksis. Praksisændringen betyder, at gebyret for renovationsydelse til private grundejere ikke pålægges moms (salgsmoms), men på den anden side, at momsen af momsbelagte udgifter (købsmoms), som medgår til at producere samme ydelse ikke refunderes. Konsekvensen er, at affaldsområdets momsbelagte udgifter, og dermed de udgifter, som indgår i gebyrberegningen af ydelsen, stiger med 25%.

Praksisændringen har ligeledes konsekvenser for fastsættelse af gebyr for ordning for benzin- og olieudskillere. I henhold til Randers Kommunes regulativ for kontrol og tømning af olie- og benzinudskillere er ordningen obligatorisk for enhver grundejer eller virksomhed i Randers Kommune, som har etableret olie- og benzinudskillere på sin ejendom. Derved er ordningen omfattet af praksisændringen og skal betragtes som et moms frit område. Der er omkring 240 benzin- og olieudskillere i Randers Kommune, som kontrolleres og tømmes årligt.

Landsskatterettens afgørelse betyder ydermere, at kommunen kan have et krav over for SKAT som følge af for meget afregnet moms. Forvaltningen har i samarbejde med revisionsfirmaet BDO opgjort tilbagebetalingskrav for perioden 2012 til 2023 til i alt 51,7 mio. kr., som er indsendt til SKAT. Kravet er opgjort på baggrund af BDOs forståelse af den udmeldte praksis i Styresignalet SKM 2023.515.SKTST. Skattestyrelsen kan have en anden opfattelse eller på et senere tidspunkt ændre holdning, hvilket betyder, at det endelige beløb og udbetalingstidspunkt er uvist. En tilbagebetaling af moms vil tilfalde affaldsområdet. Når der er fuld klarhed om mellemværendet mellem SKAT og kommunen, vil byrådet skulle tage stilling til, hvordan tilbagebetalt moms til Randers Kommune skal håndteres. Der skal ligeledes opgøres og indsendes moms krav for 2024, når regnskabet er opgjort.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 1

Folketinget indgik i juni 2020 en politisk aftale om en klimaplan for en grøn affaldssektor. Det primære formål med klimaplanen er at optimere affaldssektoren ved blandt andet at opstille mål om klimaneutralitet, udsortering af plast og større genanvendelse af affald. Klimaplanen lægger grundlæggende op til en ny strukturering af affaldssektoren, og i august 2022 blev klimaplanen suppleret med aftale om selskabsgørelse af kommunernes levering af affaldsydelser samt aftale om udvidet producentansvar for emballage og engangsplast.

Aftalegrundlaget lægger op til, at der skal indsamles i 10 fraktioner husstandsnaert, at de kommunale aktiviteter omkring efterbehandling af affald skal selskabsgøres og sælges, at der fastsættes frist for indsamling af tekstilaffald, at der indføres et styrket affaldstilsyn og strømlinet praksis, at der sikres en robust regulering af affaldsgebyret samt, at kommunernes levering af affaldsydelser selskabsgøres. Endvidere betyder det udvidet producentansvar, at kommunalt indsamlet emballageaffald skal overdrages til producenterne af emballagen.

I 2024 er dele af aftalen udmøntet i Randers Kommune. Fra maj 2024 er affaldsindsamlingen udvidet til 10 fraktioner, og antallet af beholdere hos private husstande er forøget med ca. 26.500 nye beholdere til indsamling af pap og papir. Samtidig er antallet af containere forøget, ligesom der er etableret nye undergrundsstationere. Liberaliseringen af affaldssorteringen har betydet, at sorteringsanlæggene på affaldsterminalen blev lukket ned medio 2024, da de nye fraktioner, der indsamles fra 1. maj 2024 skal afsættes ubehandlet. Der må dog fortsat ske omlastning og klargøring til transport f.eks. ved at presse affaldet.

Udkast til bekendtgørelse om bl.a. det udvidet producentansvar er 20. september 2024 fremsat i høring. Da reglerne ikke er endeligt på plads, og da producentansvaret forventes at gælde fra 1. oktober 2025 er de økonomiske konsekvenser heraf ikke indarbejdet i budgettet. Forslaget vedrører en stor andel af borgernes affald og ændrer substantielt ved kommunernes rolle i affaldssystemet, hvor kommunerne hidtil med få undtagelser (batterier og elektronik) har været ansvarlige for at sikre behandlingen af kommunalt indsamlet affald.

Formålet med at indføre producentansvaret er at reducere mængden af emballage, sikre en effektiv indsamling og håndtering af emballageaffald samt at motivere virksomhederne til bedre og mere miljørigtigt design af emballage. Det udvidede producentansvar indebærer, at kommunerne fortsat skal indsamle emballageaffaldet hos borgerne, men efter indsamling skal affaldet overdrages til producenterne, som har ansvaret for at få affaldet behandlet og afsat. Koblingen af kommune og producent sker via Dansk Producent Ansvar. Producenterne skal økonomisk kompensere kommunerne for indsamlingen af emballageaffaldet, mens kommunerne omvendt skal kompensere producenterne for behandlingen af ikke-emballageaffald indsamlet sammen med emballagen.

Der er ikke fremsat lovforslag til udmøntning af den politiske aftale om selskabsgørelse af kommunernes levering af affaldsydelser. Selskabsgørelse skal blandt andet løse momsproblematikken. Forvaltningen er blevet oplyst af KL om, at det ikke vides, hvornår et eventuelt lovforslag vil komme, og om Energistyrelsen i det hele taget vil kunne finde en løsning på de juridiske udfordringer, de er stødt på under arbejdet med juridiske rammer. Det skal bemærkes, at kommunerne og KL har oplyst Energistyrelsen om det stærkt problematiske i, at fremtiden for affaldsområdet er uafklaret. På grund af uklarheden er det ikke muligt at træffe langsigtede beslutninger, ligesom det efterlader medarbejderne i usikkerhed.

Med afsæt i aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi har Forsyningstilsynet iværksat analyser, som dels skal afdække modeller for prislofter over de kommunale affaldsgebyrer dels undersøge kommunale udbud på affaldsområdet. I den forbindelse er udsendt en kortlægningsrapport om

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 1

de kommunale affaldsgebyrer, som lægger op til, at der vil være behov for konkrete regelændringer, hvis det skal være muligt for Forsyningstilsynet at føre et styrket økonomisk tilsyn med affaldsgebyrerne.

Fra 1. januar 2025 indføres der obligatorisk 14-dagstømning af alle tohjulede beholdere (MTU 31-01-2023 pkt. 19). Det forventes, at knap 10.000 beholdere overgår fra uge til 14-dagstømning. Ændringen sker med udgangspunkt i affald og ressourceplanens tema 5 om bæredygtig affaldsindsamling og har til formål at reducere miljøbelastningen og udledning af emissioner fra renovationsbilerne. De færre tømninger betyder også en besparelse i tømningssudgiften og dermed en reduktion i gebyret for de borgere, som overgår fra uge- til 14-dagstømning.

3.2 Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder ingen tiltag eller effektiviseringer på det takstfinansierede område.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

1. Supplerende beskrivelse af området

Tabellen viser bevillingsområdets budget på drift for 2025 fordelt på udgifter og indtægter.

Miljø og teknik, takstfinansieret (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Serviceammen	20,1	-19,9	0,2
Rottebekæmpelse	8,2	-8,0	0,2
Kirkegårde	11,9	-11,9	0,0
Uden for serviceammen	163,4	-176,4	-13,0
Affald og Genbrug	163,4	-176,4	-13,0
I alt Takstfinansieret område	183,5	-196,3	-12,8

1.1 Serviceammen

1.1.1 Rottebekæmpelse

Kommunalbestyrelsen skal jf. bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter sørge for, at der foretages en effektiv rottebekæmpelse. Foruden bekæmpelsen omfatter det også forebyggelse som opsætning af rottespærre, vejledning mv. I 2023 vedtog byrådet ny handleplan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter 2023-2025 (BY 30-01-2023, pkt. 14). Planens formål er at yde en effektiv miljø- og klimavenlig bekæmpelse af rotter gennem forebyggelse samt anvendelse af bæredygtige materialer, giftfri bekæmpelse samt andre grønne tiltag. Evaluering af planen blev præsenteret for miljø og teknikudvalget i september 2024 (MTU 30-09-024, pkt. 141). I budget 2025 er der afsat 8,2 mio. kr. til indsatsen, mens indtægter fra takster udgør 8,0 mio. kr.

Bekæmpelse af rotter er takstfinansieret, og udgifter og indtægter skal over årene hvile i sig selv. Området har en opsparing i kommunekassen, som primo 2024 udgjorde 1,0 mio. kr. Som en konsekvens heraf blev indtægter fra takster reduceret fra 8,5 mio. kr. i 2022 til 8,0 mio. kr. i 2023 og er siden fastholdt for at tilbagebetale opsparingen. I 2025 er således budgetteret med en nettoudgift på 0,2 mio. kr., som finansieres af opsparingen.

1.1.2 Kirkegårde

Kirkegårdene hører organisatorisk under Driftsafdelingen, og omfatter Østre og Nordre kirkegårde med et samlet areal på 18 ha. Kirkegårdene omfatter også kapel samt krematorium. Der er 18 medarbejder (svarende til 17,5 årsværk) beskæftiget med varetagelse af drift og administration af kirkegårdsområdet.

Byrådet besluttede med vedtagelse af budget 2011, at taksterne på kirkegårdsområdet skulle dække samtlige omkostninger, hvorefter området er 100% takstfinansieret.

Udgifter til drift af de to kommunale kirkegårde er budgetteret til 11,9 mio. kr. Heri indgår hensættelser til fremtidige anlægsinvesteringer på 0,9 mio. kr. Indtægterne fra brugerbetaling er budgetteret til 11,9 mio. kr. Taksterne dækker dermed samtlige direkte og indirekte omkostninger samt hensættelser. Kirkegårdene belaster således ikke kommunens skattefinansierede områder.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

1.2 Uden for servicerammen

1.2.1 Affald og Genbrug

Affald og Genbrug samlet beskrivelse

Affald og Genbrug ligger uden for den kommunale serviceramme og er i henhold til budget- og regnskabs-system for kommuner et brugerfinansieret område. Budgettet for 2025 er fastsat med udgangspunkt i den nye praksis om at levering af renovationsydelser til private skal være momsfrit. I 2025 er der budgetteret med udgifter for i alt 163,4 mio. kr. og indtægter for 176,4 mio. kr. Samlet en nettoindtægt på 13,0 mio. kr., som anvendes til afdrag af områdets gæld i kommunekassen. Området er opdelt i indsamlingsordninger, affaldsterminal og genbrugspladser, og i tabellen nedenfor ses budgetbeløbene for 2025 angivet i mio. kr.

Affald og Genbrug (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Uden for servicerammen			
Indsamlingsordninger	116,0	-126,5	-10,5
Affaldsterminalen	7,2	-7,2	0,0
Genbrugspladser	40,2	-42,7	-2,5
I alt Affald og Genbrug	163,4	-176,4	-13,0

I alt 72 medarbejdere er beskæftiget i Affald og Genbrug, hvoraf 25 (svarende til 20,8 årsværk) arbejder på affaldsterminalen og 32 (svarende 16,2 årsværk) er på genbrugspladserne. Herudover er der 15 medarbejdere (13,6 årsværk), som varetager udbud, kundebetjening, skoletjeneste, planlægnings- og udviklingsopgaver. Der arbejdes løbende med effektiviseringer af området, samt med implementering af initiativer i Ressource- og affaldsplanen samt ny lovgivning.

Affald og Genbrug opererer indenfor nedenstående lovgrundlag:

- Lov om miljøbeskyttelse
- Affaldsbekendtgørelsen
- Lov om afgift af affald og råstoffer

Indsamlingsordninger

Indsamlingsordningerne vedrører indsamling af restaffald, madaffald, genbrug og storskrald, samt farligt affald fra private husstande, kommunale institutioner, samt dagrenovationslignende affald fra andre offentlige institutioner og erhverv. Indsamling af affaldsfraktionerne er udliciteret og løses af eksterne affaldsrenovatører. De indsamlede mængder afleveres til affaldsterminalen til omlastning eller anden klargøring til transport. Andre fraktioner leveres direkte til eksterne modtagere.

Budgetfordelingen for 2025 på de enkelte ordninger fremgår af tabellen nedenfor.

Indsamlingsordninger (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Uden for servicerammen			
Indsamlingsordninger, fælles formål	0,0	0,0	0,0

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

Indsamlingsordninger (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Ordninger for restaffald	37,9	-42,5	-4,6
Ordninger for mad-, papir-, pap-, glas-, metal-, plast- og MDK	64,0	-69,9	-5,9
Ordninger for storskrald og haveaffald	7,6	-7,6	0,0
Ordninger for farligt affald og tekstilaffald	3,1	-3,1	0,0
Indsamling af erhvervsaffald til markedspriser	2,7	-2,7	0,0
Øvrige ordninger	0,6	-0,6	0,0
I alt Indsamlingsordninger	116,0	-126,5	-10,5

Bemærkning: Indsamlingsordninger, fælles formål omfatter udgifter til administration og personale samt information og borgerhenvendelser om affald mv. Fælles udgifter overføres til de enkelte ordninger, hvorfor udgiftsbudgettet er nul.

Indsamlingsordningerne er samlet budgetlagt med en nettoindtægt på 10,5 mio. kr. svarende til disse ordningers andel af gældsafviklingen. Indtægterne udgør 126,5 mio. kr., hvoraf 124,2 mio. kr. stammer fra gebyropkrævning. På udgiftssiden er den største budgetpost til indsamling med 54,8 mio. kr., mens afsætning af affaldsfraktioner udgør 20,7 mio. kr., hvilket primært er intern betaling til affaldsterminalen. Udgifter til aktiviteter og materiel er budgetlagt med 12,3 mio. kr. Hertil kommer overførte udgifter fra beholderværksted på 5,4 mio. kr. Udgifter til administration, personale, IT, annoncering mv. udgør 20,6 mio. kr.

I maj 2024 blev indsamling af 10 genbrugsfraktioner udrullet, hvilket betød, at antallet af beholdere hos private husstande steg fra 2 til 3 svarende til i alt ca. 26.500 nye beholdere til indsamling. Samtidig blev antallet af containere og undergrundsstationer forøget. Budgettet er baseret på, at indsamling af genbrugsfraktionerne har helårsvirkning i 2025. Der er ved budgetlægningen endvidere taget højde for, at der ikke længere tilbydes uge-tømning af to-hjulede beholdere til restaffald.

De fleste affaldsfraktioner fra indsamlingsordningerne leveres til affaldsterminalen mod intern betaling.

Affaldsterminalen

Affaldsterminalen modtager affaldsfraktioner primært fra indsamlingsordningerne og genbrugspladserne, men også fra virksomheder. Der må ikke længere foretages sortering, men der må fortsat ske omlastning og klargøring til transport f.eks. ved at presse affaldet på de forskellige behandlingsanlæg før fraktionerne afsættes til genbrugsindustrien, sendes til forbrændingsanlæg eller lægges på deponi.

Affaldsterminalen (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Uden for servicerammen			
Affaldsterminal, fælles formål	0,1	-0,1	0,0
Omlastestation for restaffald mv.	0,6	-0,6	0,0
Omlastestation for madaffald	0,0	0,0	0,0
Presser- og sorteringsanlæg	2,8	-2,8	0,0
Sorteringspl. deponi og brændbart affald	0,1	-0,1	0,0
Mellemdeponi for brændbart affald	0,5	-0,5	0,0
Den kontrollerede losseplads - deponi	2,7	-2,7	0,0

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

Affaldsterminalen (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Beholderværksted	0,0	0,0	0,0
Gasudvindingsanlæg losseplads	0,4	-0,4	0,0
I alt Affaldsterminalen	7,2	-7,2	0,0

Bemærkning: Udgiftsbudgettet er reduceret med den interne betaling til affaldsterminalen for modtagelse af affald fra indsamlingsordningerne og Genbrugspladserne. Indtægter fra intern affaldsafregning udgør 36,0 mio. kr. og indgår af regnskabstekniske årsager i udgiftsbudgettet. Eksklusiv interne indtægter udgør udgifterne 43,3 mio. kr.

Affaldsterminalen under ét har et udgiftsbudget på 7,2 mio. kr. Fraregnes indtægter fra intern afregning, som indgår i udgiftskolonnen, udgør udgifterne 43,3 mio. kr. Af disse går 21,0 mio. kr. til afsætning, mens udgifter til personale, maskiner og materiel mv. samt fællesudgifter summer til 16,7 mio. kr. Der er budgetteret med indtægter for 7,2 mio. kr., hvoraf 3,4 mio. kr. er betaling fra virksomheder for modtagelse af affaldsfraktioner. Indtægter fra salg af genanvendelige materialer som metal, aluminium, plast samt indvinding af gas er budgetteret med 3,2 mio. kr. For de enkelte anlæg er der i budgettet forudsat, at indtægter fra intern og ekstern affaldsafregning skal dække samtlige udgifter til behandling, afsætning mv. af affaldsfraktionerne.

Tidligere blev der deponeret store mængder på lossepladsen, men i dag udgør det kun en mindre del af alle de aktiviteter, der foregår her. Omlastning og mellemdeponi er de største aktiviteter på området. Her modtages restaffald, som omlastes til større containere og sendes til forbrænding.

Afsætningspriserne for genanvendelige materialer kan svinge fra år til år afhængigt af udviklingen på markedet, hvilket medfører en indbygget usikkerhed ved budgetlægningen. I 2024 medførte ændring af regler i affaldsbekendtgørelsen herudover, at sorteringsanlæggene på affaldsterminalen blev lukket ned. Det skyldes, at de nye genbrugsfraktioner ikke længere må sorteres, men skal afsættes ubehandlet. Det har ved budgetlægningen for 2025 betydet en forøgelse af udgifter til afsætning, som delvist opvejes af færre udgifter til sortering og anden drift. Der er ved budgetlægningen ikke taget højde for nye regler om producentansvar, som forventeligt får virkning ultimo 2025.

Genbrugspladser

Området omfatter genbrugspladserne i Randers, Langå, Asferg og Øster Tørslev og budgettet for 2025 ses i tabellen nedenfor.

Genbrugspladser (mio. kr.)	Udgift 2025	Indtægt 2025	Netto 2025
Uden for servicerammen			
Genbrugspladser, fælles	8,5	-39,8	-31,3
Genbrugspladsen, Randers	18,5	-1,6	16,8
Genbrugspladsen, Asferg	5,7	-0,5	5,1
Genbrugspladsen, Langå	3,1	-0,3	2,9
Genbrugspladser, Øster Tørslev	4,3	-0,4	3,9
I alt Genbrugspladser	40,2	-42,7	-2,5

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

Genbrugspladserne modtager omkring 55.000 tons affald om året i mere end 40 forskellige fraktioner. Af den samlede mængde går ca. 88% til genbrug, 8% til forbrænding, og kun 4% til deponi. De samlede udgifter udgør 40,2 mio. kr., heraf er der budgetlagt med 20,9 mio. kr. til afsætning af genanvendelige materialer. Det er primært intern afsætning til affaldsterminalen for 15,9 mio. kr., mens afsætning til eksterne udgør 5,0 mio. kr. De øvrige driftsudgifter er primært til driftspersonale, maskiner og bygninger samt en andel af de fælles administrative udgifter.

Omkostningerne på genbrugspladserne dækkes af to forskellige gebyrer, som i alt udgør 38,7 mio. kr. For private husstande opkræves et fast gebyr for brug af genbrugspladserne for i alt 36,4 mio. kr. Virksomheder betaler ikke et fast gebyr men betaler for en mærkatordning, som giver adgang til pladserne. Herudover er der indtægter for 3,8 mio. kr. fra salg af genanvendelige materialer som f.eks. jern og metaller.

2. Budgetforudsætninger

Budgettet på det takstfinansierede område fastlægges hvert år med afsæt i, at de enkelte områder er takstfinansierede og over tid skal hvile i sig selv.

Rottebekæmpelsen viste primo 2024 en opsparring i kommunekassen på 1,0 mio. kr., og der er i 2025 budgetlagt en tilbagebetaling af opsparringen på 0,2 mio. kr.

For Kirkegårde budgetteres med et balanceret budget, hvori der indgår en opsparring til fremtidige anlægsinvesteringer. I budget 2025 og frem udgør denne opsparring 0,9 mio. kr., som hensættes til udskiftning af krematorieovn, renovering af krematoriebygning og andre bygningsforbedringer mv., som på sigt vil indelbære større anlægsudgifter, der skal finansieres via taksterne. Primo 2024 var der opsparet 6,2 mio. kr.

På området Affald og Genbrug er der i driftsbudgettet forudsat en årlig nettoindtægt på 13,0 mio. kr. til fortsat afvikling af gæld samt afdrag af anlægsinvesteringer for 46 mio. kr. Udviklingen i affaldsområdets mellemværende med kommunen kan ses i nedenstående tabel, som beskrives i det følgende.

Mellemværende (mio. kr.)	R2019	R2020	R2021	R2022	R2023	Forv. R2024	B2025	B2026	B2027	B2028
Status primo	36,6	43,9	55,5	32,1	18,2	24,5	38,8	35,5	22,5	9,5
Drift	7,3	5,1	-23,9	-14,1	-3,4	-12,7	-13,0	-13,0	-13,0	-13,0
Anlæg	0,0	6,5	0,4	0,2	9,7	27,0	9,7	0,0	0,0	0,0
= Årets resultat	7,3	11,6	-23,5	-13,9	6,3	14,3	-3,3	-13,0	-13,0	-13,0
Status ultimo	43,9	55,5	32,1	18,2	24,5	38,8	35,5	22,5	9,5	-3,5
<i>Heraf mellemværende på ordninger</i>	53,0	64,9	41,7	28,1	34,7	49,2	46,8	34,7	22,6	10,4
<i>Heraf hensættelse til deponi</i>	-9,0	-9,3	-9,7	-9,9	-10,2	-10,5	-11,3	-12,2	-13,1	-14,0

Note: minus betyder, at forbrugerne har tilgodehavende hos kommunen og plus, at forbrugerne har gæld til kommunen.

Affald og Genbrug er et brugerfinansieret område, hvilket betyder, at udgifter og indtægter over tid skal være i balance. I en årrække frem til 2020 har gebyrerne været sat for lavt i forhold til de faktiske omkostninger, hvilket har betydet, at forbrugerne har betalt for lidt for indsamling af deres affald. Der er dermed opstået en gæld til kommunekassen. Det samlede mellemværende med kommunekassen udgjorde primo

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

2024 en gæld på 24,5 mio. kr. Fraregnes den lovpligtige hensættelse til lukning af deponi (10,2 mio. kr.) samt anlægsudgifter (9,7 mio. kr.) så udgjorde gælden 25,0 mio. kr. primo 2024.

I forbindelse med budget 2021-2024 godkendte byrådet en plan for afvikling af affaldsområdets gæld frem mod 2025. Planen indebar en markant forøgelse af gebyrerne dels til finansiering af de stigende udgifter, så der er balance i budgettet, dels for at kunne afvikle gæld. Planen er videreført i budget 2025-2028, idet der i driftsbudgettet er budgetlagt med en nettoindtægt på 13,0 mio. kr. til gradvis afvikling af gælden frem mod 2025. Overskuddet i budgettet fastholdes herefter til afdrag af investeringen i nye beholdere mv., hvor den samlede bevilling udgør 46 mio. kr. (og hvor udgifterne afholdes i 2023-2025). Tabellen viser, at gælden på ordningerne inkl. anlægsinvesteringen forventes at være 46,8 mio. kr. ultimo 2025, og at den gradvis falder til 10,4 mio. kr. ultimo 2028. Samtidig forøges hensættelse til lukning af deponi, og der vil ultimo 2028 være hensat 14,0 mio. kr. I afsnit 4.2.1 redegøres for takstudviklingen for en typisk husstand.

3. Ændringer på området

På baggrund af budgetforudsætningerne viser tabellen, hvilke ændringer der er indarbejdet i budgettet siden udgangspunktet fra sidste års vedtagne budget.

Ændringer siden budget 2024 (mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Udgangspunkt 2024-budget (2025-priser)	-15,7	-15,7	-15,7	-15,7
PL og øvrige ændringer				
Affald og Genbrug - tilpasning af budget (B2025)	2,5	2,5	2,5	2,5
Rottebekæmpelse - tilpasning af budget (B2025)	0,3	0,3	0,3	0,3
Kirkegårde - tilpasning af budget (B2025)	0,1	0,1	0,1	0,1
Affald og Genbrug - tilpasning af budget (B2024)	0,0	-13,8	-13,8	-13,8
Affald og Genbrug - tilpasning af budget (B2023)	0,0	12,8	12,8	12,8
PL og øvrige ændringer	0,0	1,0	1,0	1,0
I alt	-12,8	-12,8	-12,8	-12,8

3.1 Budgetaftale 2025-2028

Der er ingen ændringer som følge af budgetaftale 2025-2028.

3.2 Demografi

Der er ingen demografireguleringer på det takstfinansierede område.

3.3 Budgetaftaler tidligere år

Der er ingen ændringer som følge af budgetaftaler tidligere år.

3.4 Tillægsbevillinger og omplaceringer

Der er ingen ændringer som følge af tillægsbevillinger og omplaceringer.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

3.5 PL og øvrige ændringer

Der er foretaget administrativ tilpasning af budget 2025-2028 samt af budgettet tidligere år i henhold til, at budgettet på de takstfinansierede områder fastsættes årligt med udgangspunkt i, at de enkelte områder er takstfinansierede og over tid skal hvile i sig selv. Dette er beskrevet i afsnit 2 ovenfor. Det budgetlagte afdrag af gæld på affaldsområdet blev nulstillet efter 2025 ved budgetlægningen for 2023-2026. Ved budgetlægning for 2024-27 er afdraget imidlertid videreført til afdrag på anlægsinvesteringen.

4. Yderligere oplysninger

4.1 Aftaleenheder

Området omfatter to aftaleenheder:

- Affaldsterminalen
- Kirkegårde (indgår i aftaleenheden "Driftsafdelingen")

4.2 Takster og nøgletal

Gebyr for rottebekæmpelse beregnes efter en fordelingsmetode, som er fastsat i bekendtgørelsen om rottebekæmpelse (BEK nr. 991 af 21-08-2024). Fordelingsgrundlaget blev i 2024 ændret fra tidligere at være en promille af ejendomsværdien til at blive fastsat som et gebyr pr. bygnings m² (antal m² i BBR-registret). Denne fordeling har imidlertid vist sig ikke at være hensigtsmæssig, og der er i bekendtgørelsen fastsat en fordelingsmodel, som træder i kraft pr. 1. januar 2025. Gebyret pålægges samtlige faste ejendomme i kommunen, og opkræves på baggrund af et fast bidrag og ejendommens areal som oplyst i Bygnings- og boligregistret (BBR) den 1. januar i året forud for det år, som opkrævningen dækker.

Metoden foreskriver, at 1/3 af opkrævningen fordeles med en lige stor andel for alle ejendomme i kommunen som et fast gebyr, mens 2/3 af opkrævningen fordeles forholdsmæssigt mellem alle ejendomme i kommunen ud fra en ejendoms bebygget areal. Dog således, at for et bebygget areal, der overstiger 250 kvadratmeter, fastsættes kvadratmetersatsen til det halve. Ændring af fordelingsmetoden betyder, at nogle ejendomsejere vil opleve at betale mere for rottebekæmpelse, mens andre vil betale mindre. Samlet opkræves samme beløb for rottebekæmpelse i 2025, som i 2023 og 2024 svarende til 8,0 mio. kr.

I tabellen nedenfor er udgiften til rottebekæmpelser for ejendomme med forskelligt bebygget areal beregnet. Den nye fordelingsmetode for 2025 betyder, at ejendomme med et mindre bebygget areal vil opleve en større udgiftsstigning sammenlignet med 2024. Stigningen skyldes opkrævningen af et fast gebyr, og vil derfor maksimalt udgør 74,08 kr.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

Rottebekæmpelse - gebyropkrævning 2025 efter ejendomsstørrelse sammenlignet med 2024

Ejendom	Antal m2	2025 metode				I alt gebyr	2024 metode	Forskel	
		Fast gebyr	m2-gebyr		I alt gebyr		I alt gebyr	i kr.	i %
			under 250m2	over 250m2					
A	50	74,08	31,12	0,00	105,21	36,00	69,21	192%	
B	100	74,08	62,25	0,00	136,33	72,00	64,33	89%	
C	150	74,08	93,37	0,00	167,45	108,00	59,45	55%	
D	200	74,08	124,49	0,00	198,58	144,00	54,58	38%	
E	250	74,08	155,62	0,00	229,70	180,00	49,70	28%	
F	300	74,08	155,62	15,56	245,26	216,00	29,26	14%	
G	500	74,08	155,62	77,81	307,51	360,00	-52,49	-15%	
H	1000	74,08	155,62	233,42	463,12	720,00	-256,88	-36%	

På kirkegårdsområdet er der fastsat takster for de enkelte ydelser. Taksterne fremskrives årligt med det nye pris og lønsskøn. Alle takster fremgår af takstkataloget, som indgår i budgetmaterialet, og som offentliggøres på kommunens hjemmeside efter budgetvedtagelsen

Affald og Genbrugs budget og gebyrer for 2025 er fastsat med udgangspunkt i den nye praksis om at levering af renovationsydelser til private skal være momsfrit (se i øvrigt orienteringssag til miljø og teknikudvalget om konsekvenserne af praksisændringen for udgifter samt fastsættelse af gebyr for 2025 (MTU 5/8-2024 pkt. 102)).

På området Affald og Genbrug er der samlet budgetteret med gebyrindtægter for 164,3 mio. kr. Det er en stigning i forhold til 2024, hvor der var budgetteret med 134,7 mio. kr., hvilket først og fremmest skyldes, at gebyrindtægter beregnes momsfrit.

Taksterne for de private husstande er opdelt i tre særskilte områder. Dels et gebyr for tømning og behandling af restaffald afhængig af størrelsen af husstandens affaldsbeholder, dels et gebyr for alle øvrige indsamlingsordninger, og endelig et gebyr for genbrugspladser. De to sidste er faste gebyrer, hvor alle husstande betaler samme gebyr.

Tabellen viser gebyrudgiften for et typisk enfamiliehus.

Gebyrudgift*	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Mad- og restaffald	415,00	382,50	437,50	993,75	993,75	1.062,50	1.059,75	1.202,00
Genbrug	610,00	912,50	930,00	783,75	783,75	775,00	1.033,50	1.091,00
Genbrugspladser	512,50	537,50	625,00	718,75	718,75	660,00	660,00	695,00
I alt	1.537,50	1.832,50	1.992,50	2.496,25	2.496,25	2.497,50	2.753,25	2.988,00

*) beløb 2018-2024 er inkl. moms og 2025 er angivet momsfrit

Tabellen viser gebyrudgifter for et typisk enfamiliehus med den mest almindelig beholderkombination bestående af 2-delt 240 liters beholder til rest- og madaffald m. 14-dagstømning samt 2 stk. 240 liters genbrugsbeholdere til genbrugsindsamling af papir/pap, glas/metal samt plast og mad- og drikkekartoner. Desuden er miljøkasser, storskrald 11 gange om året og adgang til genbrugspladser omfattet.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

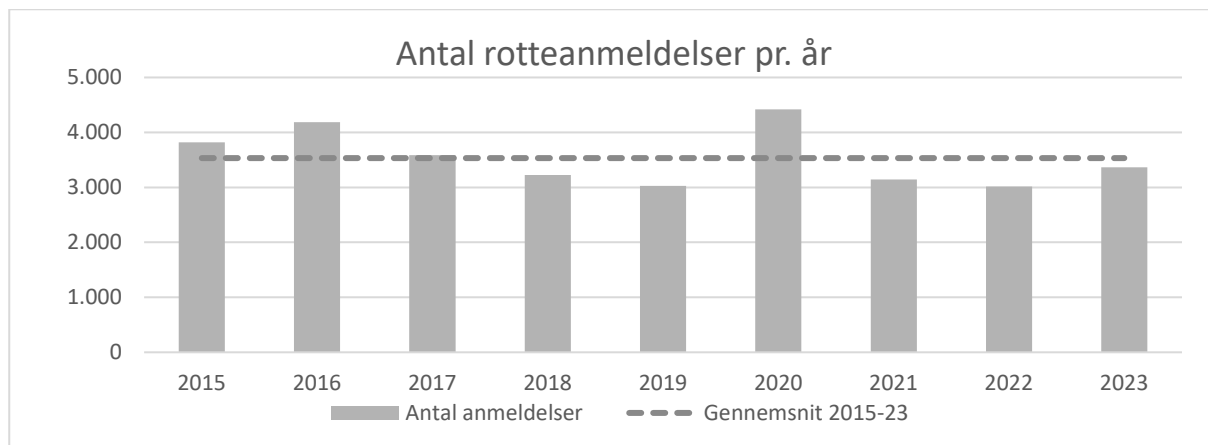
Note: fra maj 2024 er genbrugsordningen udvidet med en ekstra beholder med årvirkning i 2025. Fra 2021 indgår tømning af madaffald i mad- og restaffald. Dette har tidligere været opkrævet som en del af genbrugsgebyret. I gebyr-udgiften er tillige indregnet fradrag for skel.

I 2018 til 2021 blev gebyrerne forhøjet på grund af stigende udgifter samt gældsafvikling. Fra 2021 til 2023 blev niveauet fastholdt med knap 2.500 kr. årligt inkl. moms. I 2024 blev genbrugsgebyret forhøjet grundet indsamling af en ekstra beholder fra maj 2024, mens gebyr til dagrenovation og genbrugspladser blev fastholdt på niveau med tidligere år. I 2025 tager gebyrberegningen afsæt i, at renovationsydelse til private er momsfri. Det betyder, at moms af momsbelagte udgifter (købsmoms) på den ene side ikke refunderes i momsordningen, men på den anden side, at gebyret ikke pålægges moms (salgsmoms). Stigningen i gebyr-udgiften fra 2024 til 2025 skyldes primært, at ugetømning af 240 liter 2-delt rest- og madaffaldsbeholdere afskaffes i 2025. Det betyder, at knap 10.000 beholdere overgår fra uge- til 14-dagstømning. Da de faste udgifter til rest- og madaffald i gebyrberegningen fordeles efter antal tømninger, medfører færre tømninger, at udgiften pr. tømning og dermed pr. beholder stiger. For de knap 12.000 husstande, som i forvejen har 14-dagstømning, vil ændringen medføre en gebyrstigning, mens de ca. 10.000 husstande, som overgår til 14-dagstømning, vil opleve et fald. Samtidig stiger genbrugsgebyret bl.a. fordi indsamling af en ekstra genbrugsbeholder får fuld effekt i 2025.

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

4.2.2 Nøgletal

Antallet af rotteanmeldelser svinger fra år til år, hvilket kan have betydning for udgifterne i det enkelte år. I 2020, hvor der var flest anmeldelser, var der således 4.417 anmeldelser, mens der i 2022, hvor antallet har været lavest, kun var 3.017 anmeldelser. Det svarer til en forskel på 32%. Gennemsnittet for perioden 2015 til 2023 ligger på 3.533 anmeldelser årligt. Foruden antal anmeldelser har den forebyggende indsats samt metode til bekæmpelse af rotter betydning for udgiftsniveauet f.eks. brug af intelligente fælder, som kan begrænse antallet af udkørsler.

På affaldsområdet er målsætningen, at affaldsmængderne skal reduceres over tid gennem affaldsforebyggelse, genbrug og øget genanvendelse. Tabellen nedenfor viser affaldsmængderne over den seneste 10-årige periode fordelt på de væsentligste affaldstyper. Restaffald vises tillige som antal kilo pr. borger pr. år. En medvirkende årsag til den faldende mængde restaffald er frasortering af madaffald, som ikke indgår i restaffaldet. I 2024 forventes ekstraordinær stor mængde til deponi grundet regelændring, som betyder, at private boligejere fra 1. januar 2025 ikke selv må nedrive for eksempel tag med asbest.

Miljø- og teknikudvalget - Takstfinansieret

Del 2

Affaldsmængder i tons	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 skøn
Deponi	4.800	5.506	5.054	5.468	4.945	4.812	6.739	5.157	4.846	5.700
Affald til forbrænding	10.490	11.303	12.174	11.478	12.586	10.492	9.530	8.244	7.150	5.100
Restaffald	25.950	23.594	19.881	18.938	16.903	15.864	14.685	14.307	14.026	13.300
Restaffald kg pr. borger	229	192	161	152	139	131	130	124	122	119

Note: Mængde til deponi udgøres af to store fraktioner hhv. mineralsk affald, som næsten udelukkende består af asbestaffald (primært eternitplader), samt blandet affald til deponi.

[Den seneste 6-byngøglertsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)